Szczepienia dorosłych w opiece koordynowanej

Droga pacjenta do szczepienia w opiece koordynowanej

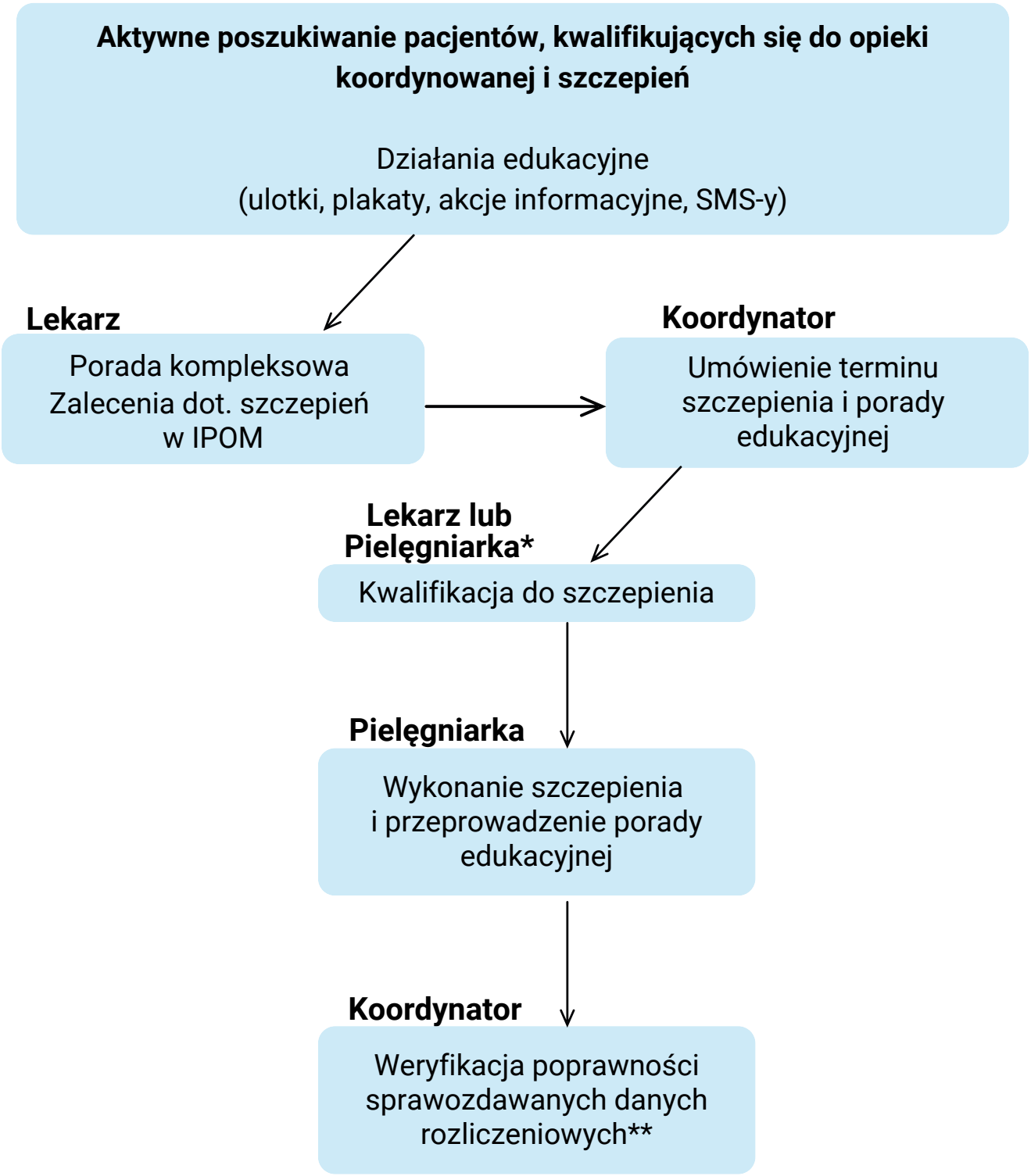

IPOM - Indywidualny Plan Opieki Medycznej
* w przypadku szczepień zalecanych w populacji pacjentów dorosłych
** opcjonalnie

Projekt realizowany przy wsparciu: GSK Pfizer sanofi MSD

Szczepienia dorosłych w opiece koordynowanej

Zadania realizatorów szczepień w opiece koordynowanej

Lekarz	Pielęgniarka	Koordynator
• diagnostyka chorób przewlekłych i edukacja • stratyfikacja pacjenta • zalecenia dot. szczepień • wystawienie recepty na szczepionkę* • kwalifikacja do szczepienia	• edukacja w zakresie chorób przewlekłych oraz czynników ryzyka • edukacja w zakresie szczepień • wystawienie recepty na szczepionkę • kwalifikacja do szczepienia • wykonanie szczepienia	• poszukiwanie pacjentów ze wskazaniami do realizacji szczepień • wsparcie w realizacji IPOMu • ustalenie terminu porad edukacyjnych • ustalenie terminu kwalifikacji i szczepienia • przypomnienie lekarzowi o szczepieniach • przypominanie o szczepieniach sezonowych

- przypomnienie o konieczności wykupienia recepty
- przekazanie informacji o prawidłowym przechowywaniu i transporcie szczepionki

* receptę mogą wystawić także uprawnione pielęgniarki

Rozliczenie szczepień w opiece koordynowanej

Rozliczenie wykonania szczepienia w ramach opieki koordynowanej należy przeprowadzić na zasadach ogólnych. Dodatkowo możliwe jest jednoczesne finansowane ze środków przeznaczonych na poradę edukacyjną (kod świadczenia: 5.01.00.0000195, procedura 89.01).

Poradę edukacyjną można rozliczyć w ramach budżetu powierzonego opieki koordynowanej. Świadczeń w postaci porad edukacyjnych można wykonać do 9 razy w roku, wymiennie z poradami dietetycznymi.

Projekt realizowany przy wsparciu: GSK Pfizer sanofi MSD

Szczepienia dorosłych w opiece koordynowanej

Jak koordynator może wesprzeć realizację szczepień?

Zalecenia w zakresie szczepień dla pacjentów objętych opieką koordynowaną powinny zostać umieszczone w IPOMie opracowanym przez lekarza podczas porady kompleksowej. Na jego podstawie, wykorzystując narzędzia do zarządzania strumieniem pacjentów, koordynator ustala termin porady lekarskiej/pielęgniarskiej celem kwalifikacji oraz szczepienia pacjenta. Działania koordynatora mogą także obejmować okresowe monitorowanie i zapraszanie pacjentów do szczepień sezonowych (w tym przeciw grypie) zgodnie z IPOM, np. z wykorzystaniem zautomatyzowanych narzędzi (SMS, droga mailowa).

W zależności od dodatkowych warunków i możliwości rola koordynatora w realizacji szczepień może zostać rozszerzona także o aktywne wyszukiwanie na liście pacjentów chorych ze szczególnymi wskazaniami do szczepień i w porozumieniu z pozostałymi członkami zespołu POZ zapraszanie do realizacji szczepień oraz edukowanie pacjentów (np. poprzez przekazywanie materiałów edukacyjnych).

Warunki konieczne do spełnienia, umożliwiające rozszerzenie kompetencji koordynatora w zakresie realizacji szczepień:

- doświadczenie i wiedza koordynatora (wykształcenie medyczne, w tym pielęgniarskie lub w zakresie profilaktyki, np. zdrowie publiczne, odbyte szkolenia)
- dostęp do dokumentacji medycznej (koordynator wykonujący jednocześnie zawód medyczny, np. pielęgniarka, profilaktyk)
- system gabinetowy umożliwiający wyszukiwanie chorych np. na podstawie kodów ICD-10 przypisanych do pacjentów
- **czas i zasoby koordynatora do realizowania zadań**

Dlaczego warto realizować szczepienia u dorosłych?

Szczepienia uznawane są za najbardziej skuteczny i bezpieczny sposób walki z chorobami zakaźnymi. Zachorowanie na takie choroby zakaźne jak grypa, inwazyjna choroba pneumokokowa czy COVID-19 niesie ze sobą niebezpieczeństwo ciężkiego przebiegu choroby oraz długotrwałych powikłań. Ryzyko zwiększa się wraz z wiekiem oraz występowaniem chorób przewlekłych, które u pacjentów objętych opieką koordynowaną są często liczne.

Należy również pamiętać, że szczepienia mogą zapobiec konieczności stosowania antybiotyków. Pozwala to ograniczyć ich nadużywanie oraz walczyć z coraz powszechniejszych zjawiskiem antybiotykooporności.

Kolejnym ważnym powodem do szczepień jest ochrona innych osób, nawet nieszczepionych. Powszechne szczepienia wiążą się ze zmniejszeniem ryzyka transmisji patogenu w społeczności oraz wytworzeniem odporności zbiorowiskowej. Z kolei tzw. “strategia kokonowa” polega na szczepieniu osób z najbliższego środowiska osób szczególnie zagrożonych (np. z niedoborami odporności, małych dzieci) w celu wytworzenia ochronnego “kokonu” w postaci osób zaszczepionych.

Projekt realizowany przy wsparciu: GSK Pfizer sanofi MSD

Szczepienia dorosłych w opiece koordynowanej

Jakie są powikłania chorób infekcyjnych?

Choroby zakaźne, szczególnie u osób starszych z chorobami przewlekłymi, mogą prowadzić do groźnych dla życia powikłań. Należą do nich ciężkie zapalenie płuc, utrata sprawności i zaostrzenie chorób przewlekłych takich jak POChP, astma oskrzelowa, choroba niedokrwienna serca czy niewydolność serca. Warto szczególnie wspomnieć w tym miejscu o neuralgii popółpaścowej, która polega na dolegliwościach bólowych utrzymujących się nawet rok po przebyciu choroby. Do powikłań, które mogą utrzymywać się dłuższy czas po przejściu choroby zakaźnej, należą także zaburzenia neurologiczne, takie jak zaburzenia koncentracji i pamięci, spowodowane zapaleniem opon-mózgowo rdzeniowych wywołanym przez meningokoki lub pneumokoki. Powikłania często powodują pogorszenie jakości życia pacjentów oraz generują ogromne koszty społeczne.

Jakie są zasady przechowywania i transportu szczepionek?

Preparaty w punkcie szczepień należy przechowywać w temperaturze od 2 do 8°C.

Należy pamiętać o zachowaniu tzw. zimnego łańcucha przy transporcie szczepionki (z hurtowni lub apteki). Dopuszczalne jest przewożenie szczepionek bez specjalnego opakowania termicznego pod dwoma warunkami:

- temperatura powietrza nie przekracza 25°C,
- czas transportu nie przekracza 1 godziny.

Kiedy nie można przeprowadzać szczepienia

Wskazaniem do czasowego odroczenia szczepień są cięższe, ostre stany chorobowe i okresy zaostrzeń chorób przewlekłych. Po ich ustąpieniu można wykonać szczepienie. Natomiast uniwersalnym przeciwwskazaniem stałym jest reakcja anafilaktyczna na poprzednią dawkę szczepionki lub na jakikolwiek jej składnik.

Dodatkowe obostrzenia dotyczą szczepionek żywych, którymi nie mogą się zaszczepić kobiety w ciąży oraz osoby z zaburzeniami odporności, na przykład z powodu przeszczepu szpiku, leczenia obniżającego odporność, nowotworów krwi czy transplantacji narządów.

Należy zaznaczyć, że powyższe zasady stanowią jedynie ogólne przeciwwskazania do podawania szczepionek. Poszczególne preparaty mogą się różnić pod tym względem, a lista przeciwwskazań do ich stosowania może być dłuższa lub w wyjątkowych sytuacjach przeciwwskazanie może być traktowane jako względne. Szczegółowe przeciwwskazania do stosowania każdej szczepionki znajdują się charakterystyce produktu leczniczego każdego preparatu.

Projekt realizowany przy wsparciu: GSK Pfizer sanofi MSD

Szczepienia dorosłych w opiece koordynowanej

Komu zalecać szczepienia w opiece koordynowanej?

	Ścieżka kardiologiczna	Ścieżka pulmonologiczna	Ścieżka diabetologiczna	Ścieżka nefrologiczna
grypa	**1 dawka co roku,** najlepiej przed sezonem epidemicznym			
pneumokoki	**1 lub 2 dawki**			
COVID-19	Schemat szczepienia w zależności od dostępnych obecnie preparatów oraz stanu zaszczepienia			
RSV	**1 dawka** (u osób powyżej 60. r.ż oraz u osób po 50. r.ż. ze zwiększonym ryzykiem zachorowania)			
tężec, błonica, krztusiec	**1 dawka** Tdap co 10 lat			
półpasiec	**2 dawki** u osób, które przebyły ospę wietrzną			
WZW B*	**3 dawki**			**4 dawki****

* W przypadku szczepień przeciw WZW typu B może być konieczna kontrola przeciwciał po szczepieniu.
** Szczepienie obowiązkowe w przypadku przewlekłej niewydolności nerek i dializoterapii.

Oprócz powyższych, każdej nieuodpornionej osobie dorosłej zaleca się szczepienia przeciw:

- **poliomyelitis** - wszystkim wcześniej nieszczepionym
- **odrze, różyczce, śwince (MMR)** - osobom, które nie chorowały i nie były szczepione
- **ospie wietrznej** - osobom, które nie chorowały i nie były szczepione

Projekt realizowany przy wsparciu: GSK Pfizer sanofi MSD

Szczepienia dorosłych w opiece koordynowanej

Jakie szczepienia są zalecane kobietom planującym ciążę?

Szczepienia przeciw	Uwagi
grypie	**1 dawka co roku**, najlepiej przed sezonem epidemicznym
ospie wietrznej	**2 dawki** (≥6 tygodni odstępu) co najmniej 4 tygodnie pomiędzy ostatnią dawką a ciążą. U osób nieszczepionych, niechorujących wcześniej na ospę wietrzną
odrze, śwince i różyczce	**1 lub 2 dawki** co najmniej 4 tygodnie pomiędzy ostatnią dawką a ciążą. U osób nieszczepionych, niechorujących wcześniej na odrę, świnkę lub różyczkę
WZW typu B	**3 dawki**, u osób wcześniej nieszczepionych. Szczepienie obowiązkowe
COVID-19	Zgodnie z aktualnymi zaleceniami

Jakie szczepienia są zalecane kobietom w ciąży?

Szczepienia przeciw	Uwagi
grypie	**1 dawka**, najlepiej przed sezonem epidemiologicznym typowym dla grypy szczepienie może być podane w każdym trymestrze ciąży szczepionka inaktywowana (z rozszczepionym wirionem lub podjednostkowa)
RSV	**1 dawka** w 32–36. tygodniu ciąży
tężcowi, błonicy, krztuścowi	**1 dawka** szczepionki Tdap w 27–36. tygodniu ciąży Szczepienie w każdej ciąży
COVID-19	Zgodnie z aktualnymi zaleceniami

Projekt realizowany przy wsparciu: GSK Pfizer sanofi MSD